

ODGOVORI EVROPSKE KOMISIJE NA POSEBNO POROČILO EVROPSKEGA RAČUNSKEGA SODIŠČA:

„TRAJNOSTNO FINANCIRANJE: ZA PREUSMERITEV FINANCIRANJA K TRAJNOSTNIM NALOŽBAM SO POTREBNI BOLJ USKLAJENI UKREPI EU“

POVZETEK

I. Odgovori Komisije in Evropske investicijske banke na povzetek (odstavki I–IX):

Trajnostno financiranje ima ključno vlogo pri uresničevanju ciljev evropskega zelenega dogovora ter mednarodnih zavez EU na področju podnebja in trajnosti. To dosega z usmerjanjem zasebnih naložb v prehod na trajnostno gospodarstvo, ki je podnebno nevtravno in odporno na podnebne spremembe ter gospodarno z viri, kot dopolnilo javnemu financiranju.

Komisija je svoja prizadevanja usmerila v pripravo zakonodaje na področju trajnostnega financiranja, ki je postala še pomembnejša zaradi potrebe po trajnostnem okrevanju po krizi zaradi COVID-19. V strategiji za financiranje prehoda na trajnostno gospodarstvo, objavljeni 6. julija 2021, so opredeljena področja za nadaljnje ukrepanje v podporo prehodu finančnega sistema na trajnostnost. Pobude strategije poudarjajo vodilno vlogo EU v svetu pri določanju mednarodnih standardov za trajnostno financiranje. Komisija bo tesno sodelovala z vsemi mednarodnimi partnerji, tudi prek mednarodne platforme za trajnostno financiranje, da bi skupaj oblikovali trden mednarodni trajnostni finančni sistem.

Strategiji je priložen delovni dokument služb Komisije, ki vsebuje informacije o napredku pri izvajanju ukrepov v okviru akcijskega načrta za leto 2018. Akcijski načrt za leto 2018 je vključeval deset ključnih ukrepov, ki jih je mogoče razdeliti v tri kategorije: preusmeritev kapitalskih tokov v bolj trajnostno gospodarstvo, vključevanje trajnosti v obvladovanje tveganj ter spodbujanje preglednosti in trajnosti.

Poleg tega je Komisija za zmanjšanje emisij za najmanj 55 % do leta 2030 in dosego podnebno nevtralne Evrope do leta 2050 predlagala sveženj „Pripravljeni na 55“ (julij 2021), ki zajema številna področja politike.

Večina ukrepov iz leta 2018 je bila dokončana. Ti ukrepi so privedli do sprejetja uredbe o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev, uredbe o taksonomiji EU, delegiranega akta o podnebnju v okviru taksonomije EU (junij 2021) in delegiranega akta, ki določa zahteve glede poročanja o gospodarskih dejavnostih finančnih in nefinančnih družb (julij 2021). Obvezno razkritje v skladu z navedenim delegiranim aktom o zahtevah glede poročanja bo zagotavljalo enotne in pregledne informacije o okoljski uspešnosti podjetij in sredstev, ki jih financirajo. Vlagateljem in javnosti bo pomagalo razumeti napredek podjetij na poti k okoljski trajnostnosti in sprejemati informirane odločitve. Poleg tega bo akcijski načrt iz leta 2018 privedel do sprejetja delegiranega akta o taksonomiji za preostale štiri okoljske cilje.

Komisija je aprila 2021 sprejela predlog direktive glede poročanja podjetij o trajnostnosti. Če bosta Svet in Parlament sprejela to direktivo, bo ta razširila področje poročanja na vsa velika podjetja in vsa podjetja, ki kotirajo na reguliranih trgih (razen mikropodjetij, ki kotirajo na borzi); zahtevala revizijo (zagotavljanje) poročanih informacij; uvedla podrobnejše zahteve glede poročanja in zahtevo za poročanje v skladu z obveznimi standardi EU za poročanje o trajnostnosti; od podjetij zahtevala, da digitalno „označijo“ sporočene informacije, tako da so strojno berljive in bodo vključene v enotno evropsko točko dostopa, predvideno v akcijskem načrtu za unijo kapitalskih trgov.

Komisija je v proračun EU, kjer je bilo to mogoče, vključila vidike uredbe o taksonomiji. Načelo, da se ne škoduje bistveno, se večinoma uporablja v celotnem proračunu EU s številnimi orodji in regulativnimi določbami. Preneseno je bilo v mehanizem za okrevanje in odpornost, ki je največji program v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027. Upoštevati ga je treba pri izvajanju vseh programov, za katere se uporablja uredba o skupnih določbah. V pravnih aktih, na katerih

temeljijo drugi programi porabe, so predvidena na splošno enakovredna merila, kot so preverjanje trajnostnosti, krepitev podnebne odpornosti in izključitveni sezname, za zagotovitev, da sredstva EU ne povzročajo okoljske škode. V primeru prihodnje skupne kmetijske politike (SKP) bo upoštevanje socialne in okrepljene pogojenosti zagotovilo ustrezno izvajanje načela, da se ne škoduje bistveno.

Podnebni koeficienti EU, ki se uporabljajo za merjenje odhodkov za podnebne ukrepe v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 in instrumentu NextGenerationEU, so v največji možni meri usklajeni s tehničnimi merili za pregled v skladu s prvim delegiranim aktom o taksonomiji EU. V podnebnih koeficientih EU in metodologiji spremljanja odhodkov za podnebne ukrepe, ki se uporabljajo za proračun EU, so upoštevana tudi prizadevanja in naložbe, ki niso zajete v taksonomiji ali niso v celoti skladne s taksonomijo, če kljub temu pozitivno vplivajo na podnebje ali so pomembne za zeleni prehod.

UVOD

03. Komisija se strinja, da je organizacija financiranja socialno pravičnega in okoljsko trajnostnega prehoda na podnebno nevtralnno in odporno gospodarstvo izziv. Zato je evropski zeleni dogovor ključnega pomena za doseganje tega cilja, tudi z akcijskim načrtom za krožno gospodarstvo in strategijo za biotsko raznovrstnost.

04. Kar zadeva oceno za obdobje 2021–2050 (1 bilijon na leto), Komisija ugotavlja, da se navedeno poročilo nanaša na 28 bilijonov evrov v naslednjih 30 letih, pri čemer bi se približno 80 % tega zneska (skupaj 23 bilijonov ali 0,8 bilijona letno) pridobilo s preusmeritvijo naložb, s katerimi bi se sicer financirale ogljično intenzivne tehnologije, EU pa bi morala za čiste tehnologije in tehnike dodeliti dodatnih 5,4 bilijona EUR, tj. povprečna vrzel 180 milijard EUR na leto, kar se ujema z ocenami Komisije iz leta 2018.

05. – Trgi ne odražajo vseh socialnih in okoljskih stroškov gospodarskih dejavnosti

Komisija se strinja, da trenutne cene na finančnih trgih ne vključujejo okoljskih stroškov. Komisija sprejema ambiciozne ukrepe na področju podnebne politike, vendar priznava, da imajo pri prehodu pomembno vlogo tudi strukture finančnih trgov, ki trenutno niso primerne za vključevanje vidikov trajnostnosti.

Hkrati je Komisija vzpostavila postopen pristop, osredotočen na podnebna in okoljska tveganja, ki bi mu morali slediti drugi ukrepi, ki bi lahko vključevali tudi socialne vidike.

– Nezdostna preglednost in razkritje trajnostnih dejavnosti

Zahteve glede preglednosti in razkritij so obravnavane v uredbi EU o taksonomiji, dodatno pa jih podpirajo delegirani akti, kot so določeni v taksonomiji EU.

Sprejetje direktive o poročanju o trajnostnosti podjetij (ki izboljšuje prejšnjo direktivo o nefinančnem poročanju) in drugih ukrepov, ki se vse bolj uporabljajo v gospodarstvu (in celo vplivajo na posodabljanje okoljskih statističnih računov), bo prav tako delovalo proti lažnemu zelenemu oglaševanju in zagotovilo stabilno referenco o tem, v kolikšni meri so gospodarske dejavnosti okolju prijazne.

– Nekateri trajnostni naložbe se soočajo s potencialno višjimi tveganji in stroški financiranja

Komisija priznava, da se lahko ocene potreb po trajnostnih naložbah sčasoma spremenijo in da je javna podpora pri financiranju in spodbujanju ključnega pomena. Zato Komisija na različne načine podpira države članice, s proračunom EU in instrumentom EU za okrevanje (NextGenerationEU), namenski projekti tehnične podpore (na primer projekti za zeleno proračunsko načrtovanje in zeleno obdavčitev) ter drugimi orodji.

06. Komisija je julija 2021 na podlagi obsežnih razprav z državami članicami in različnimi evropskimi organi ter prispevkov iz javnega posvetovanja sprejela strategijo za financiranje prehoda

na trajnostno gospodarstvo. Strategija sledi ukrepom akcijskega načrta iz leta 2018 in bo nadalje razvijala področje trajnostnega financiranja. Strategija zagotavlja medsektorski načrt z novimi ukrepi za preusmeritev zasebnih naložb v trajnostne projekte in dejavnosti v podporo različnim ukrepom iz evropskega zelenega dogovora. Komisija priznava, da je za urejen prehod potrebna popolna preglednost glede izpostavljenosti podnebnim tveganjem, vključno z morebitnimi naslednimi naložbami in njihovimi posledicami za finančno stabilnost. Ta strategija je še en pomemben element prihodnjega okvira za trajnostno financiranje.

09. Cilj 30 % odhodkov za podnebne ukrepe velja za proračun EU skupaj z instrumentom NextGenerationEU, kar pomeni 625 milijard EUR odhodkov za podnebne ukrepe v obdobju 2021–2027. Sem spada tudi mehanizem za okrevanje in odpornost s sektorskim ciljem 37 %.

Poleg dodeljenih sredstev za podnebne ukrepe v proračunu EU, bodo okoljskim vprašanjem namenjena dodatna sredstva, kot je letnih 7,5 % proračuna EU v letu 2024 ter 10 % v letih 2026 in 2027 za podporo biotski raznovrstnosti, pa tudi nacionalno sofinanciranje in zasebne naložbe, ki bodo vzvod za zagotovitev potrebnega financiranja za trajnostne naložbe.

Poleg tega bodo izboljšane ocene ukrepov za ničelno onesnaževanje in ukrepov za krožno gospodarstvo (v okviru zelenega dogovora) ter v njihovo podporo zagotovile dodatne možnosti financiranja za doseganje okoljskih ciljev. V številnih primerih naložbe ustvarjajo tudi sinergije med različnimi okoljskimi cilji, npr. s hkratnim prispevanjem k podnebnju in biotski raznovrstnosti.

OPAŽANJA

22. Platforma za trajnostno financiranje, ki je bila vzpostavljena s taksonomijo EU in ki je uradno začela delovati jeseni 2020, je zadolžena za poročanje o preostalih štirih okoljskih ciljih, določenih s taksonomijo EU, o morebitni razširitvi taksonomije EU na socialne cilje ter o razvoju taksonomije v zvezi z gospodarskimi dejavnostmi, ki nimajo znatnega vpliva na okoljsko trajnostnost, in gospodarskimi dejavnostmi, ki znatno škodujejo okoljski trajnostnosti.

Hkrati Komisija dela na bonitetnih pravilih, ki bodo vključevala podnebna tveganja.

23. Skupni odgovor na odstavka 23 in 24:

Komisija priznava, da je treba sistem EU za trgovanje z emisijami (ETS) in druge ukrepe še naprej razvijati. Komisija v okviru tekoče reforme sistema EU za trgovanje z emisijami razmišlja o razširitvi sistema EU za trgovanje z emisijami na promet in zgradbe, ter o njegovi dopolnitvi z mehanizmom za ogljično prilagoditev na mejah in s podporo reformam okoljskih davkov. Hkrati Komisija poudarja, da druge sektorske uredbe nadalje vključujejo podnebne vidike. Zakonodajni sveženj „Pripravljeni na 55“ dodatno krepi gospodarski signal.

26. Komisija priznava, da je postopno opuščanje okolju škodljivih subvencij pomemben vzvod za doseganje njenih okoljskih ciljev. Komisija je dejavna na tem področju in podpira najboljše prakse ter krepitev sodelovanja v državah članicah (npr. s projekti v okviru instrumenta za tehnično podporo, ekologizacijo proračunov in reformo obdavčitve).

27. Skupni odgovor na odstavka 27 in 28:

Pregled napredka pri izvajanju akcijskega načrta iz leta 2018 je v delovnem dokumentu služb Komisije, priloženem strategiji za financiranje prehoda na trajnostno gospodarstvo, ki jo je Komisija sprejela julija 2021. Komisija priznava, da pri izvajanju akcijskega načrta prihaja do nekaterih zamud. Vendar je pri tem treba upoštevati, da je oblikovanje klasifikacije zelenih dejavnosti (vključno z energetskimi ukrepi) zapleten postopek, ki zahteva obsežno sodelovanje s strokovnjaki, deležniki in zlasti državami članicami EU.

29. Komisija je priznala, da bi bilo mogoče rezultate ukrepov iz akcijskega načrta bolje spremljati. Vendar se bo preoblikovanje finančnega sistema, vključno z vse večjo uporabo pravil taksonomije, vključitvijo dolgoročnih okoljskih tveganj in izboljšanim poročanjem o trajnostnosti, odražalo tudi v

praksi financiranja, in sicer z izboljšanim poročanjem o trajnostnosti in okolju ter prakso preverjanja, kar bo imelo opazne učinke na trajnostno financiranje.

32. Taksonomija EU zahteva merjenje okoljske prijaznosti naložb v skladu s pravili EU za izboljšanje preglednosti in spodbujanje odgovornega odločanja.

Finančne in nefinančne družbe bodo razkrile informacije na podlagi tehničnih meril za pregled, ki jih določa taksonomija EU.

35. *Skupni odgovor na odstavka 35 in 36:*

Dopolnilni zakonodajni predlogi bodo dodatno pojasnili trajnostnost nekaterih dejavnosti v okviru uredbe o taksonomiji, vključno s kmetijstvom, jedrsko energijo in zemeljskim plinom.

Poleg tega bodo za zagotovitev ustreznih meril na trgu omenjeni sektorji (proizvodnja električne energije iz plina in jedrske energije) predmet nadaljnje analize.

42. Okvir znaka EU za okolje je prostovoljna shema, uvedena leta 1992, ki jo preverjajo tretje osebe (Uredba (ES) št. 66/2010).

Razvoj meril za podelitev znaka EU za okolje finančnim proizvodom in zahteve za preverjanje so določeni v Uredbi (ES) št. 66/2010 o znaku EU za okolje.

V skladu z uredbo o znaku EU za okolje bo vsaka država članica imenovala pristojni organ (ki je lahko zasebni ali javni subjekt), ki bo preveril, ali so finančni produkti, ki želijo pridobiti znak EU za okolje, skladni z merili znaka EU za okolje, preden se jim podeli znak EU za okolje. Komisija bo pripravila priročnik za pristojne organe z navodili in smernicami za preverjanje skladnosti z merili za podeljevanje znaka EU za okolje.

Pristojne organe imenujejo države članice, vendar so v Prilogi V k uredbi o znaku EU za okolje določene splošne zahteve zanje. Komisija bo v skladu s členom 13 uredbe o znaku EU za okolje ustanovila delovno skupino pristojnih organov (forum pristojnih organov) za spodbujanje doslednega izvajanja uredbe o znaku EU za okolje med pristojnimi organi. Poleg tega so za proizvode z znakom EU za okolje pristojni organi za nadzor trga. Kar zadeva preverjanje skladnosti osnovnih naložb z merili taksonomije EU, bodo te informacije razkrile v skladu s direktivo glede poročanja podjetij o trajnostnosti, pregledali pa jih bodo revizorji. Pristojni organi, odgovorni za preverjanje skladnosti osnovnih naložb finančnih produktov, ki zaprosijo za znak EU za okolje, s taksonomijo EU, se bodo zanašali na te informacije, kot so jih pregledali revizorji.

47. Pogostost in obseg pregledov, ki jih izvajajo pristojni nacionalni organi, sta določena v ustreznih sektorskih predpisih, navedenih v uredbi o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev. Uredba o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev namreč dodaja zahteve po razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, k že obstoječim razkritjem/informacijam o produktih, ki se zahtevajo v skladu s temi sektorskimi pravili.

Vprašanja in odgovori (ki bodo objavljeni poleti 2021) ter regulativni tehnični standardi, ki bodo sprejeti do konca leta 2021, bodo zagotovili nadaljnje smernice za usklajevanje in pojasnitev nadzora nad izvajanjem uredbe o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev.

65. Sistem za spremljanje podnebnih ukrepov in merila za program InvestEU je bilo treba oblikovati in sprejeti pred dokončnim sprejetjem delegiranih aktov o taksonomiji EU.

V skladu z uredbo o programu InvestEU je treba spremljanje podnebnih in okoljskih ukrepov za sklade InvestEU izvajati z metodologijo Unije za sledenje, ki temelji na merilih taksonomije EU.

Smernice InvestEU za spremljanje podnebnih in okoljskih ukrepov predvidevajo predhodno navedbo pričakovanega prispevka k podnebnim in okoljskim ciljem v fazi odobritve. Predvidevajo tudi

naknadno poročanje za vsako podprto operacijo financiranja ali naložbeno operacijo. Izvajalski partnerji bodo v svojem naknadnem poročanju navedli odstopanja rezultatov od prvotnih pričakovanj.

Omeniti velja, da smernice programa InvestEU za spremljanje podnebnih in okoljskih ukrepov predvidevajo možnost, da izvajalski partnerji spremljajo podnebne in okoljske operacije z uporabo meril za taksonomijo EU (ko bodo sprejeta). Zato lahko manj izkušeni izvajalski partnerji na začetku uporabijo enostavnejši sistem Unije za spremljanje in v celoti preidejo na taksonomijo EU, ko so pripravljeni.

66. Komisija opozarja, da Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI) temelji na povpraševanju in lahko podpira finančno izvedljive projekte z višjimi profili tveganja. Številni projekti za prilagajanje podnebnim spremembam gospodarsko niso ekonomsko vzdržni in jih pogosto izvajajo javni organi, zato niso vedno primerni za odplačno obliko podpore. Zato je ugotovitev, da je večina trajnostnih projektov namenjenih blažitvi podnebnih sprememb, v skladu s tem, kar bi se lahko pričakovalo za instrument, usmerjen v finančno vzdržne projekte z višjim tveganjem, katerih cilj je mobilizacija zasebnega financiranja.

71. Kot je navedeno v posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča o Evropskem svetovalnem vozlišču za naložbe (EIAH), bi morale vozlišče **dopolnjevati** druge programe EU, vključno s programom JASPERS, katerega glavni geografski območji delovanja sta Srednja in Vzhodna Evropa, poleg tega pa bi morale zajemati sektorje, navedene za zagotavljanje tehnične pomoči za pripravo in razvoj projektov, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov. EIAH je **pobuda, ki temelji na povpraševanju** in ki je namenjena izboljšanju kakovosti naložbenih projektov z zagotavljanjem prilagojene svetovalne podpore nosilcem evropskih projektov. Opredelitev prednostnih nalog za storitve za različne sektorje in države članice za EIAH je v nasprotju z bistvom pobude Evropskega sklada za strateške naložbe, ki temelji na povpraševanju.

EIAH je razvil trdno platformo za sodelovanje z nacionalnimi nosilnimi bankami in institucijami z neposrednim financiranjem ter strokovno podporo številnim od njih v državah srednje in vzhodne Evrope, da bi se okrepila njihova zmogljivost za zagotavljanje več lokalnih svetovalnih storitev, tudi za trajnostno infrastrukturo. Struktura svetovalnega vozlišča InvestEU je zelo primerna za nadgradnjo temeljev, ki jih zagotavlja EIAH, in obravnava nekatere pomisleke strokovne skupine na visoki ravni za trajnostno financiranje v zvezi z ustvarjanjem trajnostnih naložbenih projektov.

72. Naloga in dodana vrednost portala sta oglaševanje in povečanje prepoznavnosti potencialnih naložbenih priložnosti za nosilce projektov, ki želijo uporabljati portal. Komisija nima pooblastil za izvajanje tehničnega in finančnega skrbnega pregleda objavljenih predlogov projektov in usmerjanje vlagateljev v določene projekte. Komisija prav tako nima sredstev ali pristojnosti za izvajanje skrbnega pregleda projektov. To je odgovornost in pristojnost potencialnih vlagateljev.

Vendar bo Komisija v skladu s členom 26(3) uredbe o programu InvestEU projekte, objavljene na portalu InvestEU, posredovala ustreznim izvajalskim partnerjem in po potrebi svetovalnemu vozlišču InvestEU.

73. Komisija se strinja, da nekateri načrti ne vsebujejo natančne količinske opredelitve potreb po naložbah, kar otežuje tudi primerljivost med državami članicami. Komisija še naprej zagotavlja podporo državam članicam in je v okviru instrumenta za tehnično podporo začela izvajati novo vodilno pobudo z naslovom „Ekologizacija javnih financ – ocena učinka proračunskih in fiskalnih politik na izpolnjevanje nacionalnih in mednarodnih zavez“, katere cilj je predvsem pomagati državam članicam pri vzpostavljanju zmogljivosti za količinsko opredelitev potreb po naložbah, opredelitev vrzeli in razvoj politike za njihovo premostitev.

76. Mehanizem za okrevanje in odpornost, ki je največji program v okviru instrumenta NextGenerationEU, zahteva oceno skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno, na podlagi člena 17 uredbe o taksonomiji, medtem ko je uporaba podrobnih meril za načelo, da se ne škoduje

bistveno, kot so bila sprejeta v delegiranih aktih, neobvezna. Podobno kot za mehanizem za okrevanje in odpornost so v pravnih aktih, na katerih temeljijo drugi programi porabe, predvidena na splošno enakovredna merila (npr. preverjanje trajnostnosti, krepitev podnebne odpornosti, izključitveni sezname), da se zagotovi, da financiranje EU ne povzroča škode okolju. Poleg tega je v medinstitucionalnem sporazumu med Evropskim parlamentom, Svetom in Komisijo, ki je priložen večletnemu finančnemu okviru za obdobje 2021–2027, predvideno horizontalno načelo, „da se ne škoduje bistveno“, ki se uporablja za celoten večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027.

Enotna opredelitev načela, da se ne škoduje bistveno, na različnih področjih politike proračuna EU ni mogoča glede na različne cikle izvajanja, načine upravljanja in financirane dejavnosti.

Komisija meni, da bo prihodnja skupna kmetijska politika (SKP) zagotovila izvajanje načela, da se ne škoduje bistveno, na podlagi socialne in okrepljene pogojenosti.

77. Načelo „da se ne škoduje bistveno“, je bilo vključeno v mehanizem za okrevanje in odpornost in ga je treba upoštevati pri uporabi vseh sredstev, za katere velja uredba o skupnih določbah.

Kot je pojasnjeno v odgovoru na odstavek 75, različni cikli izvajanja, načini upravljanja in dejavnosti, ki jih financira EU, niso skladni z enotnim pristopom za ugotavljanje, ali gre za znatno škodo za okolje.

78. V okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in Kohezijskega sklada naložbe v plinsko infrastrukturo niso dovoljene, z izjemo zamenjave ogrevalnih sistemov in kotlov na trdno gorivo pod posebnimi pogoji ter drugih infrastruktur, kadar to podpira prehod na energijo iz obnovljivih virov in se lahko uporabi za obnovljive in nizkoogljične vire, kot je določeno v točki 7(1)(h) uredbe o ESRR in Kohezijskem skladu. Takšne omejene naložbe, povezane z zemeljskim plinom, bi morale biti dobro utemeljene in prispevati k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov na način, ki podpira prehod na podnebno nevtralnost.

Komisija opozarja, da se v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ukrepi, povezani s proizvodnjo električne energije in/ali toplote z uporabo fosilnih goriv ter s tem povezano infrastrukturo za prenos in distribucijo, praviloma ne bi smeli šteti za skladne z načelom, da se ne škoduje bistveno.

Z vidika blažitve podnebnih sprememb se lahko izredni ukrepi, povezani s proizvodnjo električne energije in/ali toplote z uporabo zemeljskega plina ter povezano infrastrukturo za prenos in distribucijo, izvedejo za vsak primer posebej (v skladu s Prilogo III k smernicam o načelu, da se ne škoduje bistveno) in pod pogojem, da bi ta podpora prispevala k ciljem EU glede razogljičenja za leti 2030 in 2050. Nobena naložba v proizvodnjo energije in/ali toplote iz premoga ali nafte ne bo uspešno prestala ocene skladnosti z načelom, da se ne škoduje bistveno.

79. Komisija ugotavlja, da je metodologija za spremljanje podnebnih ukrepov, na kateri temelji večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, obravnavala več pomanjkljivosti metodologije, na kateri je temeljil večletni finančni okvir za obdobje 2014–2020, ki so bile opredeljene v prejšnjih poročilih Evropskega računskega sodišča.

Metodologija za spremljanje podnebnih ukrepov za obdobje 2021–2027, kot je določena na primer v uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost, temelji na metodologiji iz uredbe o skupnih določbah za obdobje 2014–2020, vendar je bila spremenjena z namenom, da bi se upoštevali vidiki meril taksonomije EU, in zagotavlja podlago za spremljanje podnebnih ukrepov v celotnem proračunu.

Metodologija za spremljanje podnebnih ukrepov za obdobje 2021–2027 omogoča priznanje velikega podnebnega prispevka s 100-odstotnim podnebnim koeficientom na podlagi meril, ki temeljijo na taksonomiji EU, in bolj omejenih podnebnih prispevkov (s 40-odstotnim koeficientom) ter bolj razčlenjeno oceno prispevka različnih ukrepov k podnebnim ciljem in hitrosti izvajanja, na primer v zvezi z različnimi ukrepi za energijsko učinkovitost.

80. Komisija opozarja, da je bila metodologija za spremljanje podnebnih ukrepov bistveno okrepljena v obdobju pred večletnim finančnim okvirom za obdobje 2021–2027. Zlasti uporaba 100-odstotne uteži zdaj temelji na bistveno strožjih merilih, ki v največji možni meri upoštevajo tehnična merila taksonomije EU in ne tehtajo le namena, ampak tudi učinke različnih dejavnosti.

Podnebni koeficient EU v višini 40 % se pripiše dejavnostim, ki sicer ne izpolnjujejo integriranih tehničnih meril taksonomije EU, vendar prispevajo k okoljskim in podnebnim ciljem. Takšne gospodarske dejavnosti so lahko na primer na poti proti doseganju ravni znatnih prispevkov.

Komisija bo za zelene obveznice, ki jih bo izdala za financiranje podnebnega dela mehanizma za okrevanje in odpornost, predlagala okvir za zelene obveznice, ki bo v največji možni meri usklajen s predlaganim standardom za zelene obveznice. Okvir EU za zelene obveznice bo temeljil na dobro znanih in uveljavljenih tržnih standardih, hkrati pa bo upošteval posebno strukturo mehanizma za okrevanje in odpornost, v okviru katerega so med drugim organi za porabo sredstev ločeni od institucije izdajateljice. Vlagateljem bo zagotovil potrebna jamstva, da so bili prihodki dejansko uporabljeni za zelene naložbe.

V skladu s tem najboljšim pristopom si bo Komisija prizadevala, da njen okvir za zelene obveznice preveri neodvisna oseba.

Okvir 5 – Komisija opozarja na temeljno razliko med merili taksonomije EU, ki se trenutno osredotočajo le na dejavnosti, ki presegajo merila za znaten prispevek, in drugimi politikami EU, kot je SKP, ki zajema širši spekter upravičenosti do finančne podpore, ki ni nujno manj ambiciozen kot taksonomija. Zato se ta raznolikost odraža v spremljanju odhodkov za podnebne ukrepe.

81. Komisija opozarja, da je proračun EU, kjer je bilo to možno, že vključil vidike taksonomije v podnebne koeficiente EU, ki se uporabljajo za merjenje odhodkov za podnebne ukrepe v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 in instrumentu NextGenerationEU. Poleg tega je treba v okviru podnebnih koeficientov EU in podnebne metodologije na splošno za proračun EU priznati tudi prizadevanja in naložbe, ki niso zajete ali niso v celoti skladne s taksonomijo, saj lahko kljub temu pozitivno vplivajo na podnebje ali so pomembne za zeleni prehod.

Kar zadeva tveganje morebitne škode zaradi odhodkov EU, se Komisija sklicuje na svoj odziv na odstavek 75.

Komisija meni, da so pravila, določena v zakonodaji EU, ki velja za programe financiranja, ustrezna za doseganje ciljev politike, in poudarja, da se vlogi javnega in zasebnega financiranja razlikujeta. Komisija ponovno poudarja, da bi bilo treba uporabo taksonomije za odločitve o financiranju EU ali v drugih delih politike EU oceniti za vsak primer posebej in da se bo o njej razpravljalo z drugimi institucijami EU v skladu z ustreznimi zakonodajnimi postopki.

SKLEPI IN PRIPOROČILA

82. Platforma za trajnostno financiranje trenutno pripravlja nasvete Komisiji o morebitni razširitvi taksonomije EU, med drugim na družbene dejavnosti. Vendar je preoblikovanje mehanizmov določanja cen v gospodarstvu, da bi s tem odražali dejanske stroške onesnaževanja okolja in druge degradacije okolja, proces, na katerem Komisija nenehno dela.

Priporočilo 1 – Dokončati ukrepe iz akcijskega načrta ter pojasniti ureditev glede skladnosti in revizije

a) Komisija sprejema priporočilo 1 a).

Uredba o taksonomiji je bila sprejeta in se je začela uporabljati. Akcijski načrt bosta dopolnila delegirani akt o taksonomiji EU na področju podnebja (sprejet junija 2021) in prihodnji delegirani akt o taksonomiji preostalih štirih okoljskih ciljev.

Komisija spremlja analitično in posvetovalno delo v okviru akcijskega načrta na področju upravljanja podjetij v skladu z delovnim programom Komisije za leto 2021, ki predvideva zakonodajni predlog o trajnostnem upravljanju podjetij za spodbujanje dolgoročnega trajnostnega in odgovornega ravnanja podjetij. Cilj je predstaviti predlog do konca leta 2021.

b) Komisija sprejema priporočilo 1 b).

c) Komisija sprejema priporočilo 1 c).

Skupni odgovor Komisije na priporočili 1 b in 1 c:

Člen 8 uredbe o taksonomiji zahteva, da finančna in nefinančna podjetja razkrijejo, kako in v kolikšni meri so njihove dejavnosti usklajene z uredbo o taksonomiji.

Ta obveznost razkritja spada na področje prava družb (računovodska direktiva, kakor je bila spremenjena z direktivo o nefinančnem poročanju).

Komisija je trenutno predlagala direktivo o poročanju o trajnostnosti podjetij, ki spreminja določbe direktive o nefinančnem poročanju (ki jo bosta sozakonodajalca predvidoma sprejela do sredine leta 2022) in ki bo od revizorjev zahtevala, da preverijo in izrazijo mnenje o tem, ali poročila o trajnostnosti izpolnjujejo zahteve (vključno s poročanjem o taksonomiji v skladu s členom 8 uredbe o taksonomiji). Standardi poročanja o trajnostnosti bodo oblikovani za vsa podjetja, ki bodo vključena v obseg prihodnjih obveznosti v okviru direktive glede poročanja podjetij o trajnostnosti, tj. velika podjetja (tista, ki kotirajo na borzi, in tista, ki ne kotirajo na borzi), za MSP, ki kotirajo na borzi, pa bodo oblikovani standardi poročanja za MSP.

Kar zadeva finančne produkte, člen 8 uredbe o taksonomiji (njen delegirani akt) in regulativni tehnični standardi v skladu z uredbo o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev (ki bo sprejeta do konca leta 2021) zahtevajo razkritje uskladitve osnovnih naložb z uredbo o taksonomiji.

V okviru uredbe o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, na področju financ bi se morale države članice pri nadzoru in spremljanju takšnih razkritij zanašati na pristojne organe, ki so že določeni v sektorskih pravilih, navedenih v uredbi o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev (tj. organe za finančne trge držav članic). Ti organi se bodo zanašali na informacije, ki jih bodo razkrila finančna in nefinančna podjetja, kot je pojasnjeno zgoraj.

Priporočilo 2 – Bolje prispevati k trajnostnemu financiranju, in sicer z določanjem cen emisij toplogrednih plinov

Komisija sprejema to priporočilo.

Kot je navedeno v tem poročilu, podnebna politika EU za doseganje ciljev uporablja najrazličnejša orodja. Sveženj „Pripravljeni na 55“ dodatno povečuje cilje.

Komisija na primer kot del svežnja predlaga okrepitev sistema EU za trgovanje z emisijami v trenutnem obsegu in spremembo rezerve za stabilnost trga. Te reforme bi pomenile manjšo ponudbo pravic in potencialno višjo ceno ogljika – čeprav po mnenju večine tržnih analitikov trg že predvideva prihodnje zakonodajne spremembe v skladu s povečanimi podnebnimi cilji EU za najmanj 55-odstotno zmanjšanje neto emisij do leta 2030 v primerjavi z letom 1990, kot je določeno v predlaganih evropskih podnebnih pravilih.

Poleg tega je Komisija v okviru svežnja „Pripravljeni na 55“ predstavila predlog za vzpostavitev mehanizma EU za ogljično prilagoditev na mejah.

Podobno strategija za financiranje prehoda na trajnostno gospodarstvo podaja predloge za finančni sektor za vključitev tveganja v zvezi s trajnostnostjo v okvir finančnega sistema.

87. Komisija opozarja, da Evropski sklad za strateške naložbe temelji na povpraševanju in lahko podpira finančno vzdržne projekte z višjimi profili tveganja. Številni projekti za prilagajanje podnebnim spremembam niso ekonomsko vzdržni in jih pogosto izvajajo javni organi, zato niso primerni za odplačno podporo. Zato je ugotovitev, da je večina trajnostnih projektov namenjenih blažitvi podnebnih sprememb, v skladu s tem, kar se lahko pričakuje za instrument, usmerjen v finančno vzdržne projekte z višjim tveganjem, katerih cilj je mobilizacija zasebnega financiranja.

V skladu z uredbo o programu InvestEU je treba spremljanje podnebnih in okoljskih ukrepov v okviru programa InvestEU izvajati prek sistema Unije za spremljanje, pri čemer se ustrezno uporabljajo merila taksonomije EU. Ustrezni osnutek meril za taksonomijo EU se odraža v sistemu Unije za spremljanje, izvajalski partnerji pa lahko poleg tega v celoti spremljajo podnebne in okoljske operacije z uporabo meril taksonomije EU za znaten prispevek (ko bodo sprejeta). Ta sistem manj izkušenim izvajalskim partnerjem omogoča prilagodljivost z uporabo enostavnejšega sistema Unije za sledenje in uskladitvijo s taksonomijo EU, ko so pripravljeni. Smernice v okviru programa InvestEU za spremljanje podnebnih in okoljskih ukrepov predvidevajo predhodno in naknadno poročanje o podnebnih in okoljskih rezultatih na podlagi rezultatov.

Priporočilo 3 – Poročati o podnebnih in okoljskih rezultatih programa InvestEU

Komisija sprejema to priporočilo.

Priporočilo 4 – Pripraviti nabor trajnostnih projektov

a) Komisija sprejema priporočilo 4 a).

Cilj svetovalnega vozlišča InvestEU bo povečati osredotočenost na projekte, ki bi jih lahko sčasoma podpiral sklad InvestEU. Kjer je mogoče in glede na zanimanje nosilcev projektov bodo imela prednost področja in sektorji, kjer so naložbe v podnebje in okolje najbolj potrebne, vključno s prilagajanjem podnebnim spremembam, naravnim kapitalom, energijsko učinkovitostjo in krožnim gospodarstvom. Poleg tega Evropska investicijska banka dejavno razvija novo svetovalno podporo in podporo prek obstoječih mandatov, kot sta Evropsko svetovalno vozlišče za naložbe (EIAH) in JASPERS, tako za javne kot za zasebne stranke, kot je določeno v njenem časovnem načrtu za podnebno banko, in sicer tako, da sodeluje v zgodnjih razpravah v državah članicah, v katerih lahko proaktivna podpora pripomore k razvoju večjega nabora naložb v podnebne ukrepe in okoljsko trajnostnost. V letu 2021 se izvaja ali razvija več vrst svetovalne podpore, med drugim tudi delavnice za države članice o financiranju energije, s poudarkom na Srednji in Vzhodni Evropi, zeleni portal za posredniške banke in prilagoditvi načrt EIB za leto 2021, ki je v pripravi.

b) Komisija sprejema priporočilo 4 b).

89. Enotna opredelitev načela, da se ne škoduje bistveno, na različnih področjih politike proračuna EU ni mogoča glede na različne cikle izvajanja, načine upravljanja in financirane dejavnosti. To ne pomeni, da v politikah Unije ni zaščitnih ukrepov proti okoljski škodi.

Komisija meni, da bo prihodnja skupna kmetijska politika (SKP) zagotovila izvajanje načela, da se ne škoduje bistveno, na podlagi socialne in okrepljene pogojenosti.

Uporaba načela, da se ne škoduje bistveno, v smislu člena 17 uredbe o taksonomiji EU, je v skladu z uredbo o mehanizmu za okrevanje in odpornost obvezna. Države članice morajo za vsako reformo in naložbo pokazati, da se pri vseh vključenih okoljskih ciljih upošteva načelo, da se ne škoduje

bistveno. Če tega ne storijo, nacionalni načrt za okrevanje in odpornost ne bo sprejet. Komisija je državam članicam zagotovila smernice o tem, kako dokazati skladnost z načelom, da se ne škoduje bistveno. Te smernice večinoma temeljijo na taksonomiji EU, vendar omogočajo prilagodljivost. To državam članicam na primer omogoča, da skladnost z načelom dokažejo tudi pri naložbah, ki niso zajete v taksonomiji.

90. Proračun EU financira zelo širok nabor dejavnosti z različnimi cikli in metodologijami. Poleg tega se iz proračuna EU financirajo dejavnosti, ki niso zajete v taksonomiji EU, ali dejavnosti, ki kljub temu, da ne izpolnjujejo strogih tehničnih meril taksonomije EU, prispevajo k podnebnim ciljem EU. Zato EU za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 uporablja metodologijo EU za spremljanje podnebnih ukrepov, ki upošteva merila taksonomije EU, kadar je to mogoče in ustrezno.

Prispevek proračuna EU k podnebnim ukrepom se ocenjuje vnaprej in bo naknadno izračunan na podlagi te javne in pregledne metodologije, ki je bila do zdaj vključena v več pravnih aktov. Namen te metodologije je upoštevati vse dejavnosti, ki prispevajo k podnebnim ciljem EU. Uporabljeni sistem ponderiranja temelji na tehničnih merilih taksonomije EU in je v največji možni meri usklajen z njimi. Zaveza, da se vsaj 30 % večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 nameni podnebnim ciljem, temelji na tej metodologiji.

Nekatere naložbe v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost niso zajete v taksonomiji EU. Druge ne izpolnjujejo vseh meril taksonomije EU. Kljub temu lahko obe vrsti naložb prispevata k prizadevanjem EU v boju proti podnebnim spremembam. Okvir EU za zelene obveznice, obravnavan tudi v odgovoru na odstavek 79, bo vlagateljem zagotovil vse ustrezne informacije.

Priporočilo 5 – Uporabiti načelo, da se ne škoduje bistveno, in merila taksonomije EU dosledno v celotnem proračunu EU

a) Komisija delno sprejema priporočilo 5 a).

Komisija se je v sporočilu o zelenem dogovoru EU zavezala k izvajanju načela, da se ne škoduje bistveno, kot temeljnega načela svojih ukrepov v skladu s svojimi zavezami iz Pariškega sporazuma.

V praksi se je to preneslo v zavezo iz medinstitucionalnega sporazuma, ki spremlja večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, z namenom, da se pri načrtovanju vključevanja podnebnih ukrepov in biotske raznovrstnosti uporablja načelo, da se ne škoduje bistveno.

Za zagotovitev uporabe tega načela proračun EU vključuje več zaščitnih ukrepov, ki delujejo v sinergiji s primarnimi cilji posameznih skladov. To na primer pomeni preverjanje trajnosti programov za naložbe v infrastrukturo, socialno in okrepljeno pogojevanje v prihodnji SKP ali sezname naložb, ki jih ni mogoče financirati iz proračuna EU.

Kjer je to ustrezno in primerno, je bilo to načelo na podlagi predlogov Komisije vključeno v ustrezno zakonodajo, kot sta uredba o skupnih določbah in mehanizem za okrevanje in odpornost, z neposredno povezavo s taksonomijo EU.

Komisija meni, da enotna uporaba načela, da se ne škoduje bistveno, taksonomije EU v celotnem proračunu EU ni ne izvedljiva ne ustrezna zaradi raznolikosti programov porabe EU, kar zadeva cikle, načine upravljanja, zajete dejavnosti in končne cilje.

b) Komisija delno sprejema priporočilo 5 b).

Komisija bo razmislila o tem, kako v prihodnji predlog revidirane finančne uredbe vključiti ustrezno sklicevanje na načelo, da se ne škoduje bistveno, pri čemer bo upoštevala njegovo področje uporabe

in raznolikost proračuna Unije. Vendar Komisija na tej stopnji ne more podati natančnih zavez o vsebini prihodnjega zakonodajnega predloga.

Komisija opozarja tudi, da se je zavezala k izvajanju načela, da se ne škoduje bistveno, v medinstitucionalnem sporazumu, ki spremlja večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 in ki se uporablja za vse programe večletnega finančnega okvira. Komisija je popolnoma prepričana, da partnerji spoštujejo ta sporazum.

c) Komisija delno sprejema priporočilo 5 c).

Kot je bilo nazadnje pojasnjeno v sporočilu o okviru smotrnosti izvrševanja za proračun EU iz junija 2021, je Komisija okrepila svojo metodologijo za spremljanje podnebnih ukrepov za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027. Zlasti je izvedla znatno izboljšanje, saj se je od „označevalcev OECD iz Ria“, uporabljenih v večletnem finančnem okviru za obdobje 2014–2020, preusmerila na „podnebne koeficiente EU“, uporabljene v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027. Ti podnebni koeficienti EU, ki so zapisani v več temeljnih aktih, so v največji možni meri usklajeni s tehničnimi merili za pregled v okviru prvega delegiranega akta taksonomije EU.

Metodologija Komisije za spremljanje zagotavlja tudi, da se podnebni koeficienti dosledno uporabljajo v vseh programih porabe EU.

V zvezi s temi koeficienti je bil določen cilj vključevanja podnebnih ukrepov v višini 30 %, napredek pri doseganju tega cilja pa je treba določiti na tej podlagi. Taksonomija EU ni dokončna in se bo verjetno razvijala v zakonodajnem postopku, zato bi njena uporaba za merjenje prispevka proračuna EU k podnebnim prizadevanjem EU preprečila stabilno časovno vrsto.

Prav tako je treba opozoriti, da podrobne informacije, potrebne za celovito uporabo zahtev taksonomije EU, niso na voljo niti se ne zahteva, da jih države članice ali izvajalski partnerji posredujejo za programe porabe, ki se izvajajo s posrednim in deljenim upravljanjem. Informacije so nepopolne tudi za nekatere programe porabe, ki se izvajajo z neposrednim upravljanjem.

d) Komisija sprejema priporočilo 5 d).

Komisija bo za poročanje o napredku pri doseganju 30-odstotnega podnebnega cilja uporabila podnebno metodologijo EU. Ti podatki bodo dopolnjeni z informacijami o višini odhodkov, ki spadajo na področja ukrepanja v okviru podnebne metodologije EU in katere zaradi izpolnjevanja tehničnih meril za pregled taksonomije EU v zvezi z blažitvijo podnebnih sprememb ali prilagajanjem nanje prejmejo 100-odstotni koeficient.

To poročanje je zasnovano tako, da bo zagotovilo delno sliko prispevka proračuna EU k podnebnim ciljem Komisije. V primeru deljenega upravljanja bo temeljilo na obstoječih podatkih, ki jih sporočijo države članice.

91. To poročilo je bilo del delovnega dokumenta služb Komisije, ki spremlja nedavno sprejeto strategijo za financiranje prehoda na trajnostno gospodarstvo.

V nedavno sprejeti strategiji in predlaganem zakonodajnem svežnju so določeni naslednji koraki za doseganje ambicioznih ciljev Komisije.

Finančne institucije bodo zlasti razkrile svoje načrte za prehod na trajnostnost in razogljičenje, vključno z vmesnimi in dolgoročnimi cilji, ter način, kako nameravajo zmanjšati svoj okoljski odtis. Večja preglednost ciljev, kazalnikov, opredelitev in metodologij bo omogočila spremljanje učinkovitosti ukrepov skozi čas.

Če bosta Svet in Parlament sprejela predlog direktive glede poročanja podjetij o trajnostnosti, bodo morala velika podjetja EU in družbe, ki kotirajo na borzi, vključno z bankami, zavarovalnicami in vlagatelji, razkriti svoje cilje glede trajnostnosti in napredek pri doseganju teh ciljev.

Poleg tega bo Komisija na podlagi regulativnega tehničnega standarda v skladu z uredbo o razkritjih, povezanih s trajnostnostjo, v sektorju finančnih storitev okrepila razkritje in učinkovitost ukrepov udeležencev na finančnem trgu za razogljichenje za vse naložbene produkte.

Poleg tega člen 20 uredbe o taksonomiji določa, da mora platforma za trajnostno financiranje spremljati trende na ravni Unije in držav članic glede kapitalskih tokov v trajnostne naložbe in Komisiji redno poročati o njih. To delo se bo začelo leta 2021.

Priporočilo 6 – Spremljati akcijski načrt in prihodnjo strategijo za trajnostno financiranje ter poročati o njima

a) Komisija sprejema priporočilo 6 a).

Člen 20 uredbe o taksonomiji določa, da mora platforma za trajnostno financiranje spremljati trende na ravni Unije in držav članic glede kapitalskih tokov v trajnostne naložbe in Komisiji redno poročati o njih. To delo se bo začelo leta 2021.

Od junija 2021 je kazalnik, ki zajema potek dogodkov na trgih za zelene obveznice, že vključen v nedavno uveden nabor orodij unije kapitalskih trgov, razprave o vključitvi v druge sklope kazalnikov pa še potekajo.

Poleg tega bo Komisija preučila možne ukrepe za pomoč državam članicam pri ocenjevanju usklajenosti njihovega finančnega sektorja s cilji glede trajnostnosti;

evropski nadzorni organi in Evropska centralna banka v okviru svojih pristojnosti spremljajo najnovejše razmere na trgu na področju trajnostnih naložb.

b) Komisija sprejema priporočilo 6 b).

Komisija bo še naprej redno ocenjevala napredek in pregledovala svoje ukrepe. Komisija bo do konca leta 2023 predložila poročilo o izvajanju strategije in dejavno podpirala države članice pri njihovih prizadevanjih za izvajanje.